

ingen Grund til at komme ind paa en historisk Redegørelse, men da jeg ikke tør henvise ærede Medlemmer af dette Ting til at gennemgaa de Udtalelser, jeg tidligere har fremsat her i Tinget, og da der er en hel Del nye Medlemmer, som ikke har hørt de nævnte Udtalelser, tør jeg tro, at de i hvert Fald vil have Interesse for en Del af dette høje Tings Medlemmer.

Den offentlige Opmærksomhed har i henved 100 Aar været henledet paa det Forhold, vi her behandler. Grunden dertil er den Naturkatastrofe, der skete ved Havets Gennembrud gennem Agger Tangen i 1825. Det er ganske vist ikke det eneste Gennembrud af den Art, som vi kender. Der var Gennembrudet gennem Agger Tangen i 1823, 1818, 1720 og 1717, men alle disse Gennembrud havde saa godt som ingen Betydning og medførte ingen Ulemper hverken for Fiskeriet i Limfjorden eller Befolkningen deroppe. Derimod var der i 1624 et Gennembrud af tilnærmelsesvis samme Omfang og Udstrækning som i 1825. Det findes omtalt i Danske Magazin, 3die Række, 4de Bind, Spalte 329. Kanalen havde en Bredde af 30 Favne ved Havmunden, 28 Favne paa Midten og 80 Favne i Fjordmunden. Dybden var 5 Fod i Havmunden og Fjordmunden og 8 Fod i Midten af Kanalen. Christian den Fjerde nedsatte en Kommission til at tage Sagen under Overvejelse og fremkomme med Forslag om at lukke Kanalen. Kommissionen bestod af en Del Herremænd oppe fra det vestlige Jylland og Befalingsmændene paa Ørum og Bøvling Slotte. Kommissionen tilkaldte 2 hollandske Digeingeniører eller Digemestre, som de hed, for at være behjælpelige med Overslagene til at lukke ved Harboøre. Der fremkom fra Kommissionen og Digemestrene et Forslag om at lukke Kanalen, som der dog ikke er særlig Grund til at skitsere nærmere her. Man mente at have nødvendig 3,000 Læs Ris, 500 Læs Halm og en Mængde Brædder og Træ, og man nævner, hvor mange Vogne der var nødvendige til dette Arbejde. De har tænkt, at Foretagendet kunde udføres paa den Maade, at de ligefrem fyldte Hullet med dette Materiale. De siger i Kommissionen, at de

haaber næst Guds naaderige Bistand, at det skal lykkes at lukke Hullet. Det lyder meget smukt, det vidner om, at de 2 hollandske Digemestre har den Tro, at der er en Gud, der styrer Naturens evige Kredsløb. De havde for saa vidt Ret deri, som den Foranstaltning, de bragte i Forslag, aldrig kom til Udførelse. Naturen lægede selv det Saar, den hayde slaæet. Naar man gaar Arent Berentsens Danmarckis og Norgis Fructbare Herlighed igennem, ser man, at han i 1640 skriver, at der har været et Gennembrud over Agger Tangen en Del Aar tilforn. Det var altsaa lukket i 1640.

Men i 1825 skete der to Gennembrud, et i Februar og et i November Maaned, af en hidtil ukendt Voldsomhed. Det var en fuldstændig Revolution; den tidligere Ferskvandsfiskebestand i Limfjorden døde, den drev, som det hedder, i Hundredelæsviis op paa Fjordens Bredder, fordi den ikke kunde taale *Vesterhavets* store Saltoldighed. Og ikke blot det, men de omboende Lodsejere led meget følelige Ulemper ved, at Vandstanden pludselig steg til 5 Fod over den hidtilværende Vandstand i Fjorden. Men efter at den første Skræk havde sat sig, og efter at Kanalen ved det fornyede Gennembrud i 1839 havde udvidet sig og der havde dannet sig en lille Kanal ved Siden af den store, og efter at man havde gjort forgæves Forsøg paa at lukke den lille Kanal, kom der andre Interesser frem, nemlig de Interesser, der var knyttede til at faa en Forbindelse Vester ud ad Limfjorden. Det var saa meget mere naturligt, som Løgstør Grunde den Gang spærrede Vejen Øster ud. Der var over dem kun 4 å 5 Fod Vand, medens der længere Øst paa var betydelig større Dybde. Derpaa blev der imidlertid raadet Bod ved Loven af 8. Marts 1856, hvorved der blev givet en Bevilling paa 830,000 Kr. til Gennemskæring af Løgstør Kanal, der blev gravet ud i den faste Grund fra Løgstør By og ind i det faste Land til Livø Bredning. Man skabte derved en Forbindelse mellem den østlige Del af Limfjorden og det vestlige Bassin med en Vanddybde af 9—10 Fod, altsaa en lignende Vandstand, som man den Gang havde over Hals Barre. Her ved afvæbnede man en Del af de Klager,